

Juryrapport voor de Jules Schelvis Scholierenprijs 2025

De vier juryleden Jeroen van den Eijnde, directeur Nationaal Monument Kamp Vught, Maarten Eddes, oud-voorzitter van de Stichting Sobibor, Ellen Jansen, vanuit de Provincie Gelderland ambtelijk betrokken bij ontwikkelingen in Sobibor en Oscar Visser, winnaar van de Jules Schelvis Scholierenprijs in 2023, hebben de inzendingen voor de Jules Schelvis Scholierenprijs 2025 geëvalueerd op basis van de volgende criteria:

- ❖ Heeft de inzending een persoonlijk karakter of is er een persoonlijke binding?
- ❖ Levert de inzending een blijvende herinnering op aan het nazi-vernietingskamp Sobibor (voor henzelf en/of voor een groter publiek)?
- ❖ Is er onderzoek gedaan en zijn verschillende bronnen gebruikt?
- ❖ Is er sprake van een creatieve aanpak?
- ❖ Zag de inzending er verzorgd uit?
- ❖ Is wat is ingeleverd in lijn met wat op basis van leeftijd, scholing en eventuele ondersteuning van leraren, ouders of anderen mag worden verwacht?
- ❖ Wat maakt de aanpak van de inzending bijzonder?
- ❖ Wat valt er verder op aan de inzending?

De jury heeft voorafgaand aan een digitale jurybijeenkomst de inzendingen gelezen en bekeken. In de digitale bijeenkomst op donderdag 28 augustus 2024 zijn de beoordelingen van de vier afzonderlijke juryleden besproken, om zo tot een gezamenlijk gedragen standpunt en advies aan het bestuur van de Stichting Sobibor te komen.

Wij kregen vijf inzendingen voor de Jules Schelvis Scholierenprijs 2025, waaronder drie reisverslagen van jongeren die met de jaarlijkse jongerenreis naar Sobibor mee waren gegaan. De jury heeft alle inzendingen met belangstelling gelezen.

Het juryrapport voor de inzendingen is als volgt:

1. Schule ohne Rassismus

De jury is diep onder de indruk van de inzending "Schule ohne Rassismus". Deze inzending onderscheidt zich direct door de doordachte aanpak en fraaie vormgeving, die blijk geeft van een enorme toewijding en oog voor detail. Het is bewonderenswaardig hoe de groep, ondanks het gezamenlijke werk, een naadloos en samenhangend geheel heeft weten te creëren.

De diverse video's voegen een professionele en waardevolle laag toe, wat een diepgaand begrip van het onderwerp aantoont. Jullie inzending straalt een sterke betrokkenheid en engagement uit, wat de boodschap bijzonder krachtig en serieus maakt.

Hoewel de focus op degelijkheid soms ten koste lijkt te gaan van de emotie en de rol van Jules Schelvis relatief bescheiden is, overtuigt jullie werk door zijn diepgang en professionele uitstraling. De jury waardeert de brede benadering, die verder kijkt dan alleen de Holocaust en Sobibor, en het interessante Duitse perspectief dat wordt belicht. Dit is een inspirerend werkstuk dat ongetwijfeld een verschil zal maken.

2. Isabelle Schröter (Waar vrijheid wankelt)

Haar inzending valt op door de originele opzet en de krachtige manier waarop ze de lezer meeneemt in haar persoonlijke reis. Isabelle bewijst een getalenteerd schrijfster te zijn; haar zinnen zijn beklijvend en getuigen van een grote mate van introspectie en betrokkenheid.

Wat haar inzending zo bijzonder maakt, is de succesvolle en passende verbinding die ze legt tussen de geschiedenis van de Holocaust en de hedendaagse actualiteit. Haar bezoek aan Sobibor, Lublin en Majdanek vormt de basis voor een reflectie die reikt van een pijnlijk verleden – gesymboliseerd door het bordje 'verboden voor joden' in het Vondelpark – tot de huidige politieke situatie in de VS. Het is duidelijk dat de jongerenreis een enorme impact op haar heeft gehad.

De centrale plek die Jules Schelvis krijgt, toont haar respect en diepgaande begrip van de geschiedenis. Bovendien wordt haar boodschap versterkt door de krachtige afsluiting, waarin ze een gedicht aanhaalt dat oproept om op te komen voor minderheden. Deze universele oproep toont haar vermogen om van het verleden te leren en dit om te zetten in een oproep tot actie in het heden.

Isabelle's werk blijft hangen en dwingt tot nadenken, wat het tot een buitengewoon waardevolle inzending maakt.

3. Matoria Bouwman, Tygo van der Hulst, en Luke Stuifzand

De jury heeft de drie ingezonden reisverslagen als een coherente eenheid beoordeeld, wat een prachtige weerspiegeling is van de gedeelde, indrukwekkende ervaring die de jongeren hebben beleefd op de internationale jongerenreis. Het is bijzonder om te zien hoe de verslagen, ondanks hun individuele aard, een gezamenlijke beleving documenteren.

De verslagen van Luke Stuifzand, Tygo van der Hulst en Matoria Bouwman bieden een levendige en authentieke inkijk in de reis. De vele triviale details maken de teksten toegankelijk en persoonlijk, waardoor de lezer een goed beeld krijgt van de intense indrukken die de reis heeft achtergelaten.

Individuele hoogtepunten zijn er ook. Luke Stuifzand's verslag, hoewel beknopt, bevat een diepzinnig inzicht: "Ik ben erachter gekomen dat we allemaal stiekem best veel op elkaar lijken." Dit is een belangrijke en verbindende conclusie die de essentie van de ervaring van deze internationale ontmoetingen tussen jongeren raakt. Tygo van der Hulst weet de emoties treffend te verwoorden en haalt uitgebreid de persoonlijke ontmoetingen aan van overlevenden. Matoria Bouwman valt op door haar soms hilarische formuleringen en haar heldere conclusies aan het einde van het verslag, wat getuigt van een scherp observatievermogen.

De jury wil de drie jongeren danken en van harte complimenteren met hun openhartige en waardevolle bijdragen.

De vijf inzendingen laten zien hoe de jaarlijkse jongerenreis wordt beleefd. De grote impact van de reis op de deelnemende jongeren is duidelijk en geven de verschillende

organisatoren ook nuttige aanbevelingen voor de organisatie van toekomstige reizen. Het is in die reisverslagen mooi om te lezen hoe goed de jongeren hun ervaringen onder woorden brengen.

Advies aan het bestuur van de Stichting Sobibor

De juryleden hebben, nadat de verschillende inzendingen waren besproken, op basis van de aan het begin van het juryrapport beschreven criteria een vergelijking tussen de bijdragen gemaakt. Het staat daarbij in de diversiteit van bijdragen al bij voorbaat vast dat waar iedere bijdrage een eigen en uniek karakter had, vergelijken bij voorbaat moeilijk tot onmogelijk is. Voor al deze bijdragen aan het doorvertellen van het verhaal van Sobibor hebben we veel waardering. Jullie hebben de vraag van Jules Schelvis om dit verhaal door te vertellen beantwoord met eigen middelen en een eigen uniek geluid.

Niettemin hebben we een keuze moeten en kunnen maken. De procedure en voorwaarden van de Jules Schelvis Scholierenprijs geven ons als jury de mogelijkheid om de twee prijzen uit te reiken. De uitkomst van ons jurygesprek was dat wij van deze mogelijkheid gebruik willen maken en het bestuur van de Stichting Sobibor unaniem adviseren om de Jules Schelvis Scholierenprijs 2025 toe te kennen aan de Schule ohne Rassismus én Isabelle Schröter voor 'Waar waarheid wankelt'.

Onze overwegingen daarbij waren dat beide inzendingen indrukwekkend zijn qua opzet, invulling en uitwerking op hun eigen creatieve manier.

Schule ohne Rassismus overtuigt door zijn diepgang en professionele uitstraling. De jury waardeert de brede benadering, die verder kijkt dan alleen de Holocaust en Sobibor, en het interessante Duitse perspectief dat wordt belicht. Hun activiteiten worden in een breder kader geplaatst, met als doel discriminatie, antisemitisme en de marginalisatie van minderheden in de samenleving te duiden, bespreekbaar te maken en te voorkomen in de toekomst.

Isabelle Schröter is met haar werkstuk er in geslaagd een succesvolle en passende verbinding te leggen tussen het verhaal van Jules Schelvis, de geschiedenis van de Holocaust en de hedendaagse actualiteit en afsluit met een oproep om op te komen voor minderheden. Deze universele oproep toont haar vermogen om van het verleden te leren en dit om te zetten in een oproep tot actie in het heden.

Jeroen van den Eijnde
Maarten Eddes
Ellen Jansen
Oscar Visser

Vught, Amsterdam, Arnhem, Winterswijk, 13 september 2024